

Тези скучни на пръв поглед наблюдения водят след себе си съществения извод, че откъсването на листовите не е станало случайно, а нарочно.

Те са свързани и с въпроса: как са се озовали оригиналните ръкописи на Яворов сред документите, а после и в архивния фонд на д-р Кръстев? Разбира се, за много от изследователите в това няма нищо странно, като се има предвид дейността на двамата в кръга „Мисъл“. Изтъкнатият български литературен критик и философ е едновременно покровител и приятел на Яворов. Той е инициаторът за привличане на младия поет към литературния кръг „Мисъл“ в София. От своя страна Яворов винаги се е отнасял към д-р Кръстев с признателност и уважение. Интересни са все пак детайлите на историята по постъпването на Яворовите ръкописи в архива на видния литературен критик.

В завещанието си, което пише на 18 март 1914 г., Яворов посочва д-р Кръстьо Кръстев и Владимир Василев за упълномощени да се грижат за архива му, като на първо място е споменат д-р Кръстев: „Архивата“ си завещavam на д-р К. Кръстев и Вл. Василев да разполагат с нея както намерят за добре. На тях предоставям и да решат какво да стане с някои ръкописи и с писмата, които е неудобно да излизат наяве...“¹¹ Ако сред „някои ръкописи“ са се намирали и въпросните 13 стихотворения, ясно е, че съхраняването им във фонда на д-р Кръстев датира от 1914 г.

Важно е какво споделя по случая другият упълномощен в завещанието приятел на поета Вл. Василев. През 1934 г. той твърди, че у него все още има 4 тефтерчета на Яворов (двете стенографски и двете Анхиалски), като подробно изброява заглавията на стихотворенията, намиращи се в I Анхиалски бележник, без да посочи нито едно от 13-те стихотворения, за които говорим.¹² Следователно още преди 1934 г. 17-те листа с ръкописи на Яворов от I Анхиалски бележник са били откъснати от тефтерчето, не се намират у Вл. Василев и най-вероятно са сред книгата на д-р Кръстев.

Според мен оригиналите на 13-те Яворови стихотворения попадат у д-р Кръстев още през 1900 г. Доказателство за това намирам в разменената кореспонденция между младия поет, тогава телеграфист в Анхиало,

¹¹ НБКМ-БИА, ф. 229, оп. 2, а.е. 1, л. 43–44. Пак там в завещанието си поетът посочва, че част от материалите му са взети от д-р Дренков, бившият съпруг на Лора: „[...] Към разписките трябва да се прибави и сумата 800 лева, която Т. Александров, член на Централния комитет [на ВМОРО] е получил от Дренков, който хайдушки ги бе задигнал от чекмеджето ми. Същия е задигнал между други мои неща и част от архивата ми в един тенекеев сандък, за което моля Кръстев и Василев, в чието разпореждане тя остава, да го преследват по съдебния ред.“

¹² Съчинения на П. К. Яворов. Под редакцията на Вл. Василев. Т.1, С., 1934, с. 231.